

Тіна МОМОТ

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНОГО МІСТА

У статті розглядається трансформація морально-ціннісних орієнтацій сучасної сільської молоді у містах. Пропонується виділити чотири умовні блоки, які складають ціннісну картину в світогляді молодих людей: традиційні, християнські, радянські та західні цінності. Результати дослідження засвідчують світоглядний синкретизм в уявленнях молоді та відсутність єдиної ціннісної моделі.

Ключові слова: морально-ціннісні орієнтації, трансформація, сільська молодь, традиційні цінності, полікультурність, радянська мораль, конс'юмеризм.

© Т. МОМОТ, 2013

Наша праця є дослідженням трансформації морально-ціннісних орієнтацій сільської молоді в умовах сучасного міста. Для вирішення поставлених завдань були визначені базові цінності сучасної молоді та їх місце у житті молодих людей. Тема дослідження є вкрай актуальною, адже моральні імперативи входять до системи життєзабезпечення етносу, і за їх станом можна прогнозувати перспективи майбутнього розвитку українського суспільства.

Проблема цінностей сучасної молоді в Україні досліджувалась переважно соціологами. Серед спеціалізованої літератури можемо виділити ряд збірників: «Молодь України у дзеркалі соціології» (К., 2001), «Молоде покоління нової України» (К., 1995), «Соціальне самопочуття та настрої української молоді» (К., 2006), «Соціальні уявлення молоді: особливості та шляхи формування» (К., 2007). Важливі дані містяться у щорічних доповідях Президентів України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні «Сільська молодь: стан, проблеми та шляхи їх вирішення» (К., 2005), «Про становище молоді в Україні» (К., 2006), «Нове покоління незалежної України (1991—2001 роки)» (К., 2002), «Молодь в умовах становлення незалежної України (1991—2011 роки)» (К., 2011). Окремо слід назвати публікації О.М. Балакіревої «Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві» та «Демократичні цінності в українському суспільстві», що містять конкретний статистичний матеріал.

Джерельною базою нашого дослідження стали матеріали анкетування, проведеного нами у вузах Києва і Вінниці та інтерв'ю з молодими сільськими мігрантами.

На нашу думку, базові цінності сучасної української молоді можна умовно поділити на чотири блоки: традиційні, християнські, радянські та західні.

Насамперед, розглянемо **традиційні цінності**, однак, слід зауважити, що вже сам термін «традиційний світогляд» містить у собі ціннісний підхід, а отже співвідноситься з поняттям «етос» культури [4, с. 2]. Як зауважує російський соціолог А.Г. Дугін [15], грецьке слово «етнос» близьке до слова «етос» («поведінка», «мораль»). Ці два поняття мають спільний корінь «ет», який позначає «населену місцевість», а саме — «поселення сільського типу». Це дає змогу розглядати етнос як органічне суспільство, яке займає певну територію та вирізняється спільною мораллю. Таким чином, через дослідження трансформації цінностей мож-

на постежити трансформацію всієї системи життєдіяльності етносу.

І.С. Кон стверджує, що ціннісні орієнтації етносу можна реконструювати за образом ідеалу молодої людини, присутньому у певному етносі [16, с. 110]. Такий образ неодмінно пропагується в обрядовості та фольклорі, а родина виступає головним носієм етнокультурної інформації.

Для українців традиційними є образи гарного господаря та господині, а отже цінності, спрямовані на добробут родини. Базовими в системі моральних цінностей народу вважались сім'я, повага до старших, працьовитість, скромність, хазяйновитість та авторитет у громаді.

Серед традиційних цінностей в уявленнях сучасної української молоді безперечно лідерство належить сім'ї. Україна завжди знаходилась серед країн з високими показниками шлюбності. Крім того, саме для молоді створення сім'ї є головним завданням, реалізація якого свідчитиме про успішність у житті. В умовах трансформації сім'ї як суспільного інституту спостерігається поява нових її типів (гомосексуальних, неповних тощо). Найпоширенішою формою нетрадиційного шлюбу в Україні є громадянський. Так, на 2001 р. у незареєстрованому шлюбі перебувало 7% чоловіків та жінок. Однак серед молоді віком 15—19 років їх частка становила 25,3% чоловіків та 19,2% жінок [13, с. 11]. Такі результати однозначно свідчать про лібералізацію поглядів молоді на сімейні стосунки та наближення до позицій західноєвропейської молоді.

Цікавими є результати соціологічних досліджень щодо мотивації молодих людей при створенні сім'ї. Для молоді села найголовнішим є прагнення мати офіційного батька/матір для своєї дитини (43%), бажання бути більш упевненим/ою в майбутньому (24%), наполягання батьків (8%), наявні в Україні закони (8%), бажання піднести свій соціальний статус у суспільстві (2%), шлюби ровесників (2%) [10, с. 14]. Як бачимо, порівняно з шлюбними нормами у традиційному суспільстві, спостерігається суттєве зменшення ролі батьків та уваги до ставлення суспільства, натомість визначальними стають прагматичні чинники.

Цінністю для молоді виступає «робота»: 49% опитаних погодились, що «робота завжди повинна бути на першому місці, навіть якщо залишається

менше вільного часу», а 82%, що «необхідно працювати, щоб розвинути власні таланти [2, с. 15]. Матеріали нашого опитування свідчать, що праця для молодих сільських мігрантів у містах є, насамперед, способом самореалізації. Ця тенденція дещо вища у Києві (51%), ніж у Вінниці (48%). Крім того, 24% сільських мігрантів до Вінниці зазначили, що надають перевагу міській праці.

Вкрай низька оцінка сільськогосподарської праці пов'язана з тим, що велике трудове навантаження відбувається при зовсім невисокій віддачі [20, с. 19]. Зрештою, в сучасній Україні вона неprestижна, неприбуткова і не має жодної популяризації з боку держави. У традиційному ж суспільстві праця була нероздільна з мораллю. Високоморальною вважалась лише та людина, яка живе зі своєї праці, працьовитість була однією з найвищих чеснот, лінощі ж категорично засуджувались і висміювались [12, с. 88].

Пласт традиційних цінностей у світогляді сучасної сільської молоді простежується у її консервативності. Результати соціологічного дослідження, проведеного Державним інститутом проблем сім'ї та молоді, свідчать, що серед молодих селян 39% надають перевагу традиційному, а не новому (серед молодих городян таких 33%) [10, с. 14]. Крім того, сільська молодь більшою мірою, ніж міська, орієнтована на необхідність збереження традицій (майже 90% сільської молоді знає свої національні обряди, звичаї і традиції) [10, с. 14].

Тут доречно згадати про роль етнофестивалів останніх років у формуванні почуття цінності етнокультури для сучасної молоді. Від початку подібні заходи набули популярності переважно серед міської молоді, зацікавленої традиційною культурою. Після того як етнофестивали стали ще більш популярними, вони увійшли до масиву молодіжної культури, а та музика, яку пов'язували в кращому випадку із застіллям, тепер стала її елементом. Набувають нового прочитання народні пісні, модним стає народний одяг та аксесуари, сувеніри в народному стилі — елементом декору сучасного житла. Хоч найчастіше йдеться про т. зв. сувенірний варіант етнокультури, можна із впевненістю констатувати присутність її у повсякденні молодих українців. Яскравим прикладом такого є ставлення до народного одягу в західних регіонах України, де вишиванка одягається представниками різних вікових груп

на свято Першого дзвоника, при відвідуванні церкви, на державні та релігійні свята тощо.

При аналізі традиційних цінностей вкрай важливо врахувати, що в українців вони нерозривно пов'язані з **християнськими**, тому спостерігається накладення на образ господаря ідеалів християнської моралі. Християнські цінності становлять другий блок ціннісних орієнтацій сучасної молоді (ми не вдаватимемось до цінностей інших релігій з огляду на багатовікові традиції та домінуючу роль християнства у конфесійному просторі України).

Розглянемо статистичні дані щодо релігійної ситуації у державі. За даними Державного інституту розвитку сім'ї та молоді віруючими назвали себе 70,5% молоді, невіруючими — 17,1%, атеїстами — 2,3%. Вагались — 10,1% [11, с. 72]. Варто зауважити, що у сільській місцевості частка віруючих більш висока, ніж у містах: 75% молодих селян проти 64% молодих міських жителів [10, с. 14]. Цікавим для нас є те, що аж 17,1% опитаних назвали себе невіруючими, проте не атеїстами. Це може свідчити про певні кризові явища у світогляді молодих людей, адже не визнаючи себе прибічниками релігії, вони, все ж, побоюються проголошувати власну атеїстичність. Крім того, більшість віруючих опитаних не вважають обов'язковим відвідування релігійних установ. За результатами моніторингових соціологічних опитувань з віруючих на свята відвідує храм — 37,2%, не відвідує — 22,9%, відвідує кілька разів на рік — 27,6%, відвідує регулярно 5,5% [11, с. 72]. У 2001 р. відповідний показник становив вже 9% [8, с. 80], проте все одно він лишається вкрай низьким.

Аналогічну ситуацію бачимо і в результатах нашого анкетування. На питання «Чи вірите Ви в Бога?» сільська молодь Києва, відповіла «так» у 75,8% випадків, 20,6% зазначили, що вони «просто вірять в існування вищої сили». У Вінниці віруючими назвали себе 77,8% опитаних, а 13,0% вірять у вищу силу. Тут знову бачимо розмитість релігійних уявлень сучасної молоді, адже віра у вищу силу не дає світоглядної моделі.

Суттєво різняться у своїй нормативній частині із традиційними та християнськими **цінності радянські**. Ми також включаємо їх до базових цінностей сучасної молоді, адже найстарші з сучасних молодих людей були народжені ще у 70-ті роки — у розквіт «застою», і виховані батьками, які все життя

прожили за радянської системи. За соціологічними даними 2009 р., насамперед, вважають себе громадянами СРСР 8,3% опитаного дорослого населення: від 2,2% в молодшій віковій групі до 16,1% — в старшій [14, с. 234].

За офіційним формулюванням комуністична мораль в СРСР об'єднувала досягнення моральної культури минулих століть і одночасно несла в собі нові закони життя в умовах соціалістичного і комуністичного суспільства (тобто вищу міру гуманізму, рівності і справедливості) [17, с. 128].

Принципи комуністичної моралі були закріплені у «Моральному кодексі будівника комунізму». Цей документ крім традиційних для українців поваги між людьми та у сім'ї, чесності, скромності, турботі про виховання дітей, зобов'язував бути відданими справі комунізму; замість праці на благо родини ставив працю на благо суспільства та добробут держави; пропагував колективізм та нетерпимість до ворогів комунізму. Зрозуміло, що такі положення ішли врозрід з народною мораллю.

При цьому цінності, які насаджувались офіційно, більшістю населення не сприймалися за життєві орієнтири, навпаки, формувалась ціла паралельна система якостей, необхідних для виживання у той час.

При аналізі радянських цінностей вкрай важливо врахувати свідоме руйнування зв'язків між поколіннями, яке проводилось в СРСР, особливо у 20—30-ті роки. Налаштовування молоді проти батьків відбувалось на ідеологічному та релігійному ґрунті, сім'ї відводилась суто демографічна роль, в той час як виховання стало прерогативою державних установ — ясел, дитячих садків і шкіл. Завдяки такій політиці влада намагалась замінити традиційні цінності радянськими, а молодь використати як засіб боротьби із попередніми нормами [3, с. 72]. Це, в свою чергу, позначилось на стосунках батьків і дітей у майбутньому: суттєво зменшились вияви традиційної поваги до старших, пієтету стосовно батьків, посилювався і без того відчутний конфлікт між поколіннями.

Прикрим є те, що навіть народжена за часів незалежності молодь, увібрала у себе типово «совковий» тип поведінки, який з кожним роком все більше прогресує. У такий спосіб молоді люди вимушені адаптуватись до типово «совкової» влади, яка є дійсністю в Україні.

«Совковість» української молоді проявляється, зокрема, у її стійких патерналістських орієнтаціях — більшість молодих людей впевнена, що держава в особі уряду та інших органів виконавчої влади відповідальна за забезпечення населення роботою та гідними умовами життя [6, с. 117].

Подібна тенденція зумовлена стійкою традицією пов'язувати радянські часи із соціальною стабільністю та захищеністю, що особливо гостро виступає на контрасті із погіршенням соціально-економічної ситуації в країні [6, с. 118].

Крім того, в сучасній Україні, як і в Радянському союзі, процвітає подвійна мораль. Низький рівень життя призводить до того, що ошуканство держави не вважається порушенням етичних норм. За результатами опитування «Ціннісні орієнтації населення України-1999»: 14% молодих людей виправдовують отримання державної допомоги, на яку людина не має права, 30% виправдовують проїзд у громадському транспорті без оплати, 28% припускають брехню у власних інтересах, 10% вважають нормальним отримати хабара, використовуючи службове становище, близько 4% виправдовують політичні вбивства, 3% не засуджують крадіжку особистого транспорту. Більше половини опитаних молодих людей відповіли, що, на їхню думку, «майже всі» або «багато хто» роблять саме такі речі [5, с. 44].

Закріпленню радянської моралі сприяють і окремі радянські традиції в сучасній Україні, зокрема святкування 8 березня, 23 лютого, 1 травня, 9 травня, 1 вересня тощо. За даними нашого анкетування 85% молодих сільських мігрантів до Вінниці і 72% молодих сільських мігрантів до Києва святкують 8 березня. Такий великий відсоток є переконливим свідченням глибини вкорінення радянської традиції. Втім, деякі інші весняні свята, зокрема, травневі (1—2 травня та День Перемоги) для більшості молодих мігрантів є нерозривно пов'язаними з весняними польовими роботами, а саме садінням картоплі, у зв'язку з чим на ці вихідні дні сільська молодь проводить вдома в селі, допомагаючи батькам.

Щоправда, спостерігається і прагнення взяти від радянської доби щось дієве, уникаючи ідейного комуністичного наповнення. За свідченням одного з респондентів, «це, можливо, дуже застаріле і тому подібне, але, наприклад, комсомол, колись така річ була «комсомольская молодежь» (...). Якщо ти

комсомолец, ти якихось правил притримуєшся, боїшся, що тебе там виключать чи ще щось. Інші, наприклад, що не в комсомолі, вони знають, що є комсомол, щось таке високе. Це така моя думка. То єсть держава повинна організувати якусь організацію, подібну молодіжну, таку масову. І саме звідти шоб ішли гарні ось ці риси, цілі, ідеї» [22].

Як стверджує О.А. Беленок, сучасна молодь, сама того не усвідомлюючи, є продуктом радянського покоління. В певних молодіжних групах спостерігаються прояви моди на радянську символіку — і це серед людей, соціалізація яких припала вже на пострадянський час [14, с. 232]. Зокрема, субкультура хіпстерів з своєю надмірною любов'ю до стилю «ретро» нерідко звертається до радянської моди різних періодів, використовує аксесуари та атрибути СРСР. Мода на радянське охоплює і сферу дозвілля. Так, у Києві з'явилась ціла мережа «Кафе-вареничних «Победа»», нічний клуб «Ленін», ТЦ «Більшовик», «Пролетарська пивна «У станка»» тощо. Подібна різноманітність символів минулого може свідчити про його комерційну вигідність, зумовлену як ностальгією за державою, яку молодь не застала, так і просто зацікавленням чимось новим та незвичним.

Останньою складовою базових цінностей молодих українців є сучасні **західні цінності**, тобто цінності ліберального, демократичного характеру та конс'юмеризм.

Західна культура диктує новий моральний образ — її ідеалом є людина сучасна, вільна, успішна, незалежна, яка має гідний рівень життя, знає свої права та в межах закону має право на будь-які погляди і дії. Частка населення, зайнятого у сільськогосподарському виробництві, на Заході становить 2—6%, тому про нормативний образ селянина у цій культурі говорити важко. Ідеал західного суспільства — добропорядний городянин.

Насамперед, розглянемо цінності демократичного характеру. Слід зауважити, що проблемами демократії в Україні переймаються як люди старшого віку, так і молодь, адже демократичний розвиток країни «скоріше важливий» та «дуже важливий» для 75% опитаних молодих людей [6, с. 115].

Втім, у нашій державі демократія стикається з цілим комплексом проблем. В Україні сформувалась ситуація, коли молодь, продовжуючи вважати важливими демократичні цінності, повністю втрачає віру

у їх реальність в Україні. Зокрема опитування, яке проводилось Інститутом соціальної і політичної психології АПН України, свідчить, що старшокласники та студенти вважають закони такими, що не відображають волю більшості, а є справедливими переважно для можновладців. Свобода, на думку молодих людей, можливо, десь є, але це також викликає сумніви. Песимістично оцінює молодь і ситуацію щодо дотримання прав людини [9, с. 114]. Така ситуація є вкрай небезпечною, бо вона сприяє «формуванню в українському суспільстві соціального цинізму, що означає руйнування основ соціального довір'я, пошани і відповідальності за свої вчинки перед іншими людьми» [1, с. 15].

Далі доцільно розглянути такі демократичні цінності як громадянство і громадянськість. Цікаво, що більш патріотичною виступає саме сільська молодь: 78% пишаються своїм громадянством (в обласних центрах — 70%, а в інших містах — 62%) [1, с. 16]. Готовність громадян захищати свою країну також свідчить про громадянські почуття людини. Протягом 1996—2006 років спостерігається падіння рівня готовності воювати за свою країну в разі необхідності: з 59% у 1996 р. до 51% у 2006 р. (чоловіки — 62%, жінки — 42%) [1, с. 16].

Крім того, варто звернути увагу на питання патріотизму у молодіжному середовищі. Більшість наших респондентів називає себе патріотами, однак чітко пояснити, що таке патріотизм, не може. Окремі опитані вкладають у дане поняття наступний зміст: «Патріотизм, з моєї точки зору, це бути носієм іменно української мови, знову ж таки підтримування традицій, знову ж таки старатися показати, якщо буде така можливість, Україну перед іншими державами як країну достойну» [21], «треба якийсь зробити вклад особистий в розвиток країни, наскільки це можливо. Дійсно, якщо патріот, то хочеться підняти її хоч трішки, щоб не було так соромно» [23].

Іншим чинником, який засвідчує громадянську позицію, є відповідальність за свою країну та її долю. В Україні 45% опитаної молоді вважають за свій обов'язок сприяти розвитку країни, тоді як 30% відповіли, що у них немає почуття відповідальності за долю України, і при нагоді вони виїхали б закордон, а 25% вагались з відповіддю [5, с. 42—43]. Таким чином, бачимо тенденцію до уникання молоддю відповідальності за свою країну. На нашу думку, це

пов'язано із дискредитацією себе владою та загальним розчаруванням українцями у своїй державі.

Ще однією необхідною складовою західних цінностей є свобода. За соціологічними даними 60% молоді України віддає перевагу свободі особистості перед принципом соціальної рівності, який підтримує лише чверть [5, с. 47].

Введення конс'юмеризму до системи цінностей в Україні відбулось наприкінці Радянської епохи, коли втомлені від тотального дефіциту люди отримали доступ до вільного вибору товарів і послуг. На сьогодні спостерігається повсюдне побутування споживачтва. При цьому досить помітне явище полікультурності споживачьких орієнтацій, коли молоді люди намагаються отримати якомога більше благ з різних джерел, керуючись не етнічною приналежністю, а модою та мас-медіа.

В Україні, як і в більшості пострадянських країн, відбулась дезінтеграція впливу інститутів школи, системи освіти, держави тощо. Натомість соціалізація сучасної української молоді (відповідно і формування морально-ціннісних орієнтацій) відбувається переважно під впливом інституту ЗМІ. Міру цього впливу визначають кожна окремо взята родина, у якій батьки або контролюють інформацію довкола дитини або ж не втручаються у даний процес. Тут вкрай важливо розуміти, що якщо традиційна культура ставить собі за мету сформувати особистість, то ЗМІ — сформувати особистість споживача інформації [18].

Цікавим для нас є припущення, що сучасне покоління молоді — перше в історії, в якого немає героїв, а є лише кумири [19]. Таким чином, крім споживачького стандарту, який нав'язують ЗМІ потужний вплив на ціннісний фон здійснюють образи, пропонувані масовою культурою (секс-символи, зірки).

Споживачькі тенденції найяскравіше помітні у дозвіллевих орієнтаціях молоді, адже саме спосіб проведення вільного часу часто стає тим індикатором, який свідчить про цінності людини. Наші дослідження говорять про те, що дозвілля сучасної молоді характеризується, насамперед, конс'юмеризмом, гедоністичною спрямованістю та вестернізацією [7, с. 120—126]. Молодь, налаштована на західні ліберальні цінності, бажає «брати від життя усе», тому саме ця соціальна група стає вдалим полем для впливу кріейтерів, копі-райтерів та піар-менеджерів у їх намагання продати свою продукцію.

Отже, на нашу думку, можна виділити чотири умовні блоки у структурі морально-цінних орієнтацій сучасної сільської молоді у містах: традиційні, християнські, радянські та західні цінності. Втім, з огляду на те, що Україна перебуває у перехідному періоді, спостерігається світоглядний синкретизм в уявленнях молоді, адже в її морально-ціннісних орієнтаціях парадоксальним чином співіснують всі згадані компоненти.

1. Балакірева О.М. Демократичні цінності в українському суспільстві / О.М. Балакірева // Український соціум. — 2007. — № 3. — С. 7—25.
2. Балакірева О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві / О.М. Балакірева // Український соціум. — 2007. — № 2. — С. 7—19.
3. Боса Л.Г. Соціалізація української молоді кінця XIX — початку ХХІ ст. : дис... канд. іст. наук: 07.00.05 / Боса Любов Григорівна ; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. — К., 2007. — 188 арк.
4. Гримич М.В. Традиційний світогляд та етнопсихологічні константи українців (Когнітивна антропологія) : монографія / М.В. Гримич. — К. : Віпол, 2000. — 380 с.
5. Молодь України у дзеркалі соціології / Балакірева О.М., Бондар Т.В., Варбан М.Ю. та ін. ; Ольга Миколаївна Балакірева (заг. ред.), Олександр Олексійович Яременко (заг. ред.). — К. : УІСД, 2001. — 210 с.
6. Молодь в умовах становлення незалежності України (1991—2011 роки): щоріч. доповідь Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету міністрів України про становище молоді України / М-во освіти і науки, молоді та спорту України ; Державний інститут розвитку сімейної та молодіжної політики. — К., 2011. — 316 с.
7. Момот Т.В. Дозвілля сільської молоді у містах: соціокультурний контекст / Т.В. Момот // Народна творчість та етнологія. — 2012. — № 4. — С. 120—126.
8. Нове покоління незалежної України (1991—2001 роки): Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2001 р.) / кол. авторів: В.А. Головенько та О.О. Яременко (керівники) та ін. — К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2002. — 211 с.

9. Овдієнко Л.Н. Мораль і право у соціальних уявленнях / Л.Н. Овдієнко // Соціальні уявлення молоді: особливості та шляхи формування : монографія. — К., 2007. — 218 с.
10. Сільська молодь України: стан, проблеми та шляхи їх вирішення: Щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2004 р.) / Т.В. Безулік, А.І. Білий, Є.І. Бородин та ін. ; ред. кол. Ю.О. Павленко та ін. ; Держ. ін-т пробл. сім'ї та молоді. — К. : Гопак, 2005. — 264 с.

Tina Momot

TRANSFORMATION OF MORAL AND AXIOLOGIC ORIENTATIONS OF COUNTRY YOUTH UNDER CONDITIONS OF PRESENT-DAY TOWN

In the article has been considered a problem of transformative changes in nowadays country youth's moral and axiological attitudes under conditions of present-day town reality. In her research-work the author has moved a proposal to define four conventional blocks that in sum would make up a panoramic image of values in young people's worldviews: traditional, Christian, Soviet and Western ones. The results of the study have presented syncretism of views and absence of the integrating model of values.

Keywords: moral orientation, transformation, country youth, traditional values, multiculturalism, Soviet morality, consumerism.

Tina Momot

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОРАЛЬНО-ЦІННОСТНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СЕЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ГОРОДА

В статье рассматривается трансформация морально-ценностных ориентаций современной сельской молодежи в городах. Для этого предлагается выделить четыре условных блока, которые составляют ценностную картину в мировоззрении молодых людей: традиционные, христианские, советские и западные ценности. Результаты исследования говорят о мировоззренческом синкретизме в представлениях молодежи и отсутствие единой ценностной модели.

Ключевые слова: морально-ценностные ориентации, трансформация, сельская молодежь, традиционные ценности, поликультурность, советская мораль, консюмеризм.